

## Põhjamaade Ministrite Nõukogu rändekonverents: Haridus kui lõimumise vahend

Kultuuriministeeriumi kultuurilise mitmekesisuse asekanstler **Piret Hartman** avas konverentsi viimase osa, rääkides hariduse rollist lõimumises. Tartu Ülikooli haridustehnoloogia professor **Margus Pedaste** ja haridusteaduste teadur **Laura Kirss** tutvustasid põhjalikult ühtse Eesti kooli kontseptsiooni, mis ühendab eestikeelses kooli erineva kultuuritaustaga õppijad.

„Hariduse roll integratsioonis on hindamatu. Kultuurilist mitmekesisust vaadatakse tihti kui muret, mis vajab lahendust. Tegelikult võiksime seda vaadata kui võimalust. Rahvusvahelised õppimisvõimalused avavad paljudele ukse õppimaks erinevaid keeli, saamaks tunda erinevaid kultuuriruumi. Mida rohkem suudame eesti keele- ja kultuuriruumi lõimida erinevaid inimesi, seda enam on meie keele ja kultuuri kandjaid,“ rääkis Piret Hartman.

Üheskoos õppimise osas on ühiskonnas nii valmisolek kui ka hirmud. „68% eestikeelsest ja 64% muukeelsest elanikkonnast aktsepteerib seda, et erineva emakeelega inimesed võiksid õppida koos. Haridussüsteemi ei tohiks vaadata ainult üldhariduse kontekstis, peame vaatama ka nii kõrgharidust kui ka elukestvat õpet, samuti mitteformaalset haridust. Ligikaudu 90% üldhariduskoolides õppivatest noortest osaleb huvihariduses. Kui me suudaksime selle teha osaks integratsioonipoliitikast, oleks sellest palju võita. Noorsootöös võiks lõimumise aspekt olla suurem. Teistsuguse inimese mõistmisele aitaks palju kaasa see, kui erinevatest rahvustest noored osaleksid huvitegevustes koos,“ sõnas ta.

„Eesti keele õppega venekeelsetes koolides on olukord keeruline ja selle tulemusi näeme ka tööjõutul. Juhtivatel kohtadel on eesti ja inglise keelt rääkivad inimesed, venekeelseid inimesi on enam lihttöölise hulgas. Väga mõtlemapanev on, et valitsussektoris töötajaskonnast on teisest rahvusest vaid 2,4% inimestest. Ka töötus teiste rahvuste seas on Eestis täna 7,1%. Kusjuures üldine tööpuudus on 4,6%. Samuti eristab meid jätkuvalt meediatarbimine,“ loetles Hartman lõimumisprotsessi keerukusi.

Laura Kirss nentis, et tänane haridussüsteem taastoodab sotsiaalmajanduslikku ebavõrdsust. „Sageli leitakse, et probleem on selles, et siinsed venekeelsed elanikud ei ole eesti keelt selgeks saanud ja seepärast lähebki asi samas vaimus edasi. Siiski jõuavad teadlased sageli seda teemat uurides välja põhjuseni, et küsimus on sotsiaalsetes võrgustikes. Eesti lapsed ja vene lapsed elavad erinevates maailmades – see jätkub nende kooli- ja tööelus. Kui me hariduses muutust ei saavuta, siis vajalikke jagatud võrgustikke ei teki,“ rääkis ta. „Kui keeleõpetamise metoodika ei ole tänapäevane, siis ei saa vene noored ka eesti keelt selgeks. Ka eestlased peavad olema valmis mitmekeelses koolikeskkonnas toimetamiseks.“

„Õpetajad võiksid arvestada sellega, millise kultuuritaustaga õpilased klassis on ja pingutama selle nimel, et erinevatel õpilastel oleks võimalik tuua oma tavad ja kultuuri klassiruumi. Uuringutest selgub, et taoline õpe aitab muust rahvusest õpilastel paremaid tulemusi saavutada. Kui toome teisest rahvusest õpilaste kultuuri kooli sisse, aitab see paremaid akadeemilisi tulemusi saavutada,“ rõhutas Kirss.

Margus Pedaste tutvustas mõistet ühtne Eesti kool. „Euroopa Regionaalarengu Fondi toel oleme saanud uurida ühtse Eesti kooli ehitamisega seotud küsimusi. Oleme jõudnud arusaamisele, milline võiks olla Eesti kool. Nimetame seda esialgseks visiooniks ühtsest Eesti koolist. Ühel hetkel võiks selle sõna „ühtne“ ära kaotada, aga praegu rõhutame, et see on meie fookusküsimus. Meil on eesti ja vene õppekeelega koolid ning ei ole palju näiteid, kus eri õppekeeltega õpilased saaksid hästi koos tarkust

kogutud," rääkis ta. „Õpe ühtses koolis toimub üheskoos ja eesti keeles. Iga õppija on tähtis ja lähtutakse nüüdisaegse õppekäsitluse põhimõtetest. Koolis toetatakse Eesti riigi identiteedi kujundamist, samal ajal väärtustatakse iga õppija kultuurilist identiteeti. Selline kool peab parimal võimalikul moel võimaldama õppijate eneseteostust," rääkis Pedaste.